Proffil y Gymraeg Abertawe: Awst 2024

Cyflwyniad

- Mae'r proffil hwn yn cyflwyno'r ystadegau a'r wybodaeth ddiweddaraf sydd ar gael ar sgiliau'r Gymraeg yn Ninas a Sir Abertawe, sut mae wedi newid yn y blynyddoedd diweddar ac amrywiadau yn ôl ardal ac oedran lleol.
- Y ffynhonnell o wybodaeth ystadegol allweddol ar gyfer y Gymraeg yw'r Cyfrifiad cenedlaethol a gynhelir bob deng mlynedd - a gynhaliwyd diwethaf yng Nghymru a Lloegr gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) ym mis Mawrth 2021. Cyhoeddir ystadegau'r cyfrifiad gan y SYG ar gyfer ardaloedd lleol yng Nghymru ar nifer a chyfran y siaradwyr Cymraeg a phobl 3 oed ac yn hŷn a chanddynt sgiliau iaith Gymraeg, ochr yn ochr ag ystod o allbynnau 'amlamryweb' (h.y. croesdablu â nodweddion poblogaeth neu aelwydydd eraill).
- Yng Nghyfrifiad 2021, gofynnwyd y cwestiwn 'A allwch ddeall, siarad, darllen neu ysgrifennu Cymraeg?' - ac roedd modd ateb drwy dicio un neu ragor o bum blwch (un i bob categori ac un ar gyfer 'Dim un o'r rhain') mewn unrhyw gyfuniad. Dim ond yng Nghymru y gofynnwyd y cwestiwn hwn. Nid yw'r cyfrifiad yn casglu gwybodaeth am ba mor aml mae pobl yn siarad Cymraeg, na pha mor dda y maent yn siarad yr iaith.

Ystadegau allweddol y Cyfrifiad

- Yng Nghyfrifiad 2021, roedd tua 26,000 o bobl yn Ninas a Sir Abertawe (11.2% o'r holl bobl 3 oed ac yn hŷn) yn gallu siarad Cymraeg, sy'n is na'r ffigwr cyfatebol ar gyfer Cymru (17.8% neu 538,300 o bobl).
- Yn 2021, roedd gan tua 42,500 o bobl 3 oed ac yn hŷn yn Abertawe (18.3%) ryw gyfuniad o sgiliau iaith Gymraeg, gan gynnwys deall, siarad, darllen neu ysgrifennu - unwaith eto'n is na'r cyfartaledd i Gymru (25.2%).
- Yn Abertawe, nid oedd tua 205,900 neu 88.8% o bobl 3 oed ac yn hŷn yn gallu siarad Cymraeg (Cymru - 82.2%), ac nid oedd gan 189,400 (81.7%) unrhyw sgiliau yn y Gymraeg (Cymru - 74.8%).
- Mae Tabl 1 yn cyflwyno crynodeb o sgiliau iaith Gymraeg yn Abertawe a Chymru yn ôl categori o'r Cyfrifiad diweddaraf.

Tabl 1: Poblogaeth yn ôl sgiliau iaith Gymraeg, Cyfrifiad 2021

Sgiliau iaith Gymraeg:	**Abertawe**	**% o'r cyfanswm**	**% Cymru**
Dim sgiliau yn y Gymraeg	189,400	81.7	74.8
Gallu deall Cymraeg llafar	36,149	15.6	21.9
Gallu siarad Cymraeg	25,986	11.2	17.8
Gallu darllen Cymraeg	26,801	11.6	17.3
Gallu ysgrifennu Cymraeg	21,867	9.4	15.2
Gallu siarad, darllen neu ysgrifennu Cymraeg	19,951	8.6	14.2
Yr holl breswylwyr arferol 3 oed ac yn hŷn	*231,890*	*100*	*100*

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021, Tablau TS032 i TS036, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol. © Hawlfraint y Goron 2022.
Sylwer: Mae ystadegau'r Gymraeg yn dosbarthu pobl 3 oed ac yn hŷn yn ôl eu galluoedd canfyddedig yn yr iaith a rhai aelodau eraill yr aelwyd, e.e. plant.

Gwahaniaethau yn ôl oedran

- Yn gyffredin â rhannau eraill o Gymru, mae'r gallu i siarad Cymraeg yn Abertawe'n amrywio yn ôl oedran. Mae Cyfrifiad 2021 yn amcangyfrif bod 25.8% o blant 5-15 oed yn Abertawe a 17.7% o'r rhai 16-19 oed yn gallu siarad Cymraeg, sy'n uwch na'r cyfartaledd cyffredinol sef 11.2%. Bydd y ffigurau hyn yn adlewyrchu dylanwad y system addysg ar sgiliau iaith Gymraeg a'i defnydd ymhlith plant oedran ysgol. Ar yr oedran hwn, mae'n debygol y bydd rhieni'n ateb cwestiwn y Cyfrifiad ar ran eu plant.
- Fodd bynnag, mae'r cyfrannau hyn yn parhau i fod yn llawer is na chyfartaledd cyffredinol Cymru 2021 yn y grwpiau oedran hyn, sef 34.3% (ar gyfer plant 5-15 oed) a 27.5% (pobl ifanc 16-19 oed).
- Ar oedrannau hŷn, mae nifer y bobl yn Abertawe sy'n gallu siarad Cymraeg rhwng 20 a 44 oed yn gostwng i 9.2% ac mae'n is eto ar gyfer y rhai sy'n 45-64 oed (6.6%). Fodd bynnag, mae'r ffigurau hyn yn gwella ar gyfer grwpiau hŷn, gyda 8.1% o'r rheini sy'n 65-74 oed a 11.6% o'r bobl 75+ oed yn gallu siarad Cymraeg.

Amrywiadau lleol

- Mae data Cyfrifiad 2021 yn dangos bod y canrannau mwyaf o siaradwyr Cymraeg yn Abertawe yn byw yn wardiau Pontarddulais (25.9%), Clydach (20.1%) a Phontlliw a Thircoed (19.4%). Y wardiau gyda'r canrannau isaf o siaradwyr Cymraeg yw Townhill (5.6%), Cwmbwrla (6.6%), a'r Castell (6.8%). Mae'r map isod (Ffigur 1) yn dangos dosbarthiad daearyddol siaradwyr Cymraeg yn y sir yn ôl canran.

Ffigur 1: Dosbarthiad pobl sy'n gallu siarad Cymraeg yn ôl ward yn Abertawe, Cyfrifiad 2021

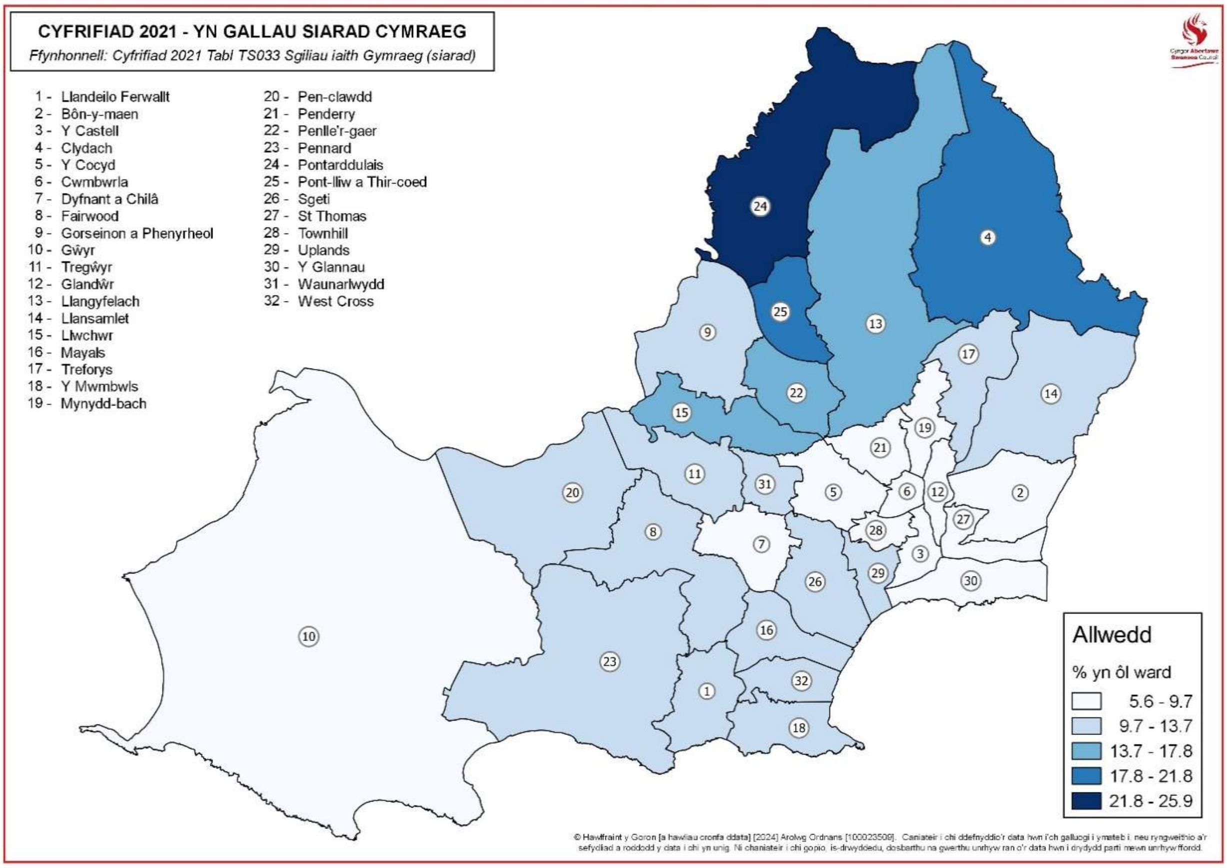

- Mae'r map yn dangos mai ardaloedd yng ngogledd a gorllewin y sir yn gyffredinol sydd â'r gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg, ac mae'r cyfrannau isaf yn y wardiau trefol sy'n agos at ganol y ddinas.
- O ran nifer y siaradwyr Cymraeg, mae'r nifer uchaf yn ward Llansamlet (1,916), ac yna wardiau Pontarddulais, Treforys a Sgeti (i gyd ychydig dros 1,700) - sydd mewn rhai achosion yn adlewyrchu eu poblogaeth gyffredinol fwy. Mae wyth o 32 o wardiau Abertawe'n cynnwys dros 1,000 o siaradwyr Cymraeg, ond mae dan 500 o siaradwyr mewn 15 ward.
- Mae Tabl 2 yn dangos y wardiau sydd â'r cyfrannau uchaf ac isaf o siaradwyr Cymraeg. Mae'r wybodaeth hon ar gyfer pob un o'r 32 ward yn Abertawe ar gael yn Atodiad 1.

Tabl 2: Siaradwyr Cymraeg yn Wardiau Abertawe yn ôl canran a rhif, Cyfrifiad 2021

Uchaf yn ôl %	%	Nifer		Isaf yn ôl %	%	Nifer
Pontarddulais	25.9	1,730		Townhill	5.6	466
Clydach	20.1	1,657		Cwmbwrla	6.6	485
Pont-lliw a Thir-coed	19.4	468		Y Castell	6.8	869
Llangyfelach	16.6	433		Glandŵr	7.1	497
Llwchwr	16.0	1,441		St. Thomas	7.2	484
Penlle'r-gaer	14.4	499		Penderi	7.4	804
Gorseinon a Phenyrheol	13.5	1,395		Y Glannau	8.0	568
Llansamlet	13.3	1,916		Bôn-y-maen	8.0	286

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021 Tablau TS033, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol. © Hawlfraint y Goron 2022.

Newid dros amser

- Yn 2011, cyfanswm y bobl a oedd yn gallu siarad Cymraeg yn Abertawe oedd tua 26,330, neu 11.4% o'r boblogaeth 3 oed ac yn hŷn. Felly, dros y cyfnod o ddeng mlynedd (2011-2021) bu gostyngiad o tua 350 yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn y sir, gostyngiad o 1.3%. Mae hyn yn cymharu â chynnydd bach yng nghyfanswm poblogaeth Abertawe sy'n 3 oed ac yn hŷn o 0.3% (+730 o bobl) rhwng Cyfrifiadau. Fodd bynnag, mae hyn yn is na'r gostyngiad o 5.3% a gofnodwyd yng Nghymru dros y cyfnod o ddeng mlynedd yn y nifer sy'n gallu siarad Cymraeg.
- Yn Abertawe, bu gostyngiad o tua 2,600 (-5.8%) ers 2011 yn nifer y bobl 3 oed ac yn hŷn a chanddynt rhyw gyfuniad o sgiliau iaith Gymraeg, sydd ychydig yn uwch na'r gostyngiad cyfatebol yng Nghymru (-5.0%).

Newid yn ôl ardal leol

- Mae dadansoddiad o newid dros amser yn ôl ward yn cael ei gymhlethu gan newidiadau i rai o ffiniau'r wardiau yn dilyn adolygiad diweddaraf Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru yn Abertawe, a gafodd ei roi ar waith ar gyfer yr etholiadau lleol ym mis Mai 2022. Mae allbynnau lefel ward Cyfrifiad 2021 ar sail y wardiau newydd, sy'n wahanol i wardiau 2011, felly mae angen grwpio rhai wardiau er mwyn gwneud cymhariaeth.
- O'r 24 o ardaloedd ward sydd wedi'u grwpio yn y dadansoddiad hwn, dangosodd 10 gynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg, a chafwyd gostyngiadau mewn 14 ardal.
- Yn Abertawe cofnodwyd y cynnydd mwyaf rhwng Cyfrifiadau yn nifer y siaradwyr Cymraeg (170-180 yn fras) yn wardiau'r Mwmbwls a Sgeti. Roedd y cynnydd mwyaf o ran canran yn ward Glandŵr (+35%), er bod hyn yn is mewn termau absoliwt (+130 yn fras). Mewn mannau eraill, cofnodwyd cynnydd canrannol mwy yn bennaf mewn wardiau i'r de a'r gorllewin o ganol Abertawe.
- Dangosodd pedair ardal ostyngiadau o dros 10% rhwng Cyfrifiadau, gyda'r gostyngiad mwyaf yn ward Pen-clawdd (-20% neu 100 o bobl yn fras). Roedd gostyngiadau nodedig eraill yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn bennaf yn ardaloedd gogleddol mwy gwledig y sir, gan gynnwys ardaloedd lle cafwyd y gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg yn hanesyddol ac sydd â'r gyfran uchaf o hyd.
- Dangosir y cynnydd a'r gostyngiadau mwyaf yng nghyfran a nifer y siaradwyr Cymraeg fesul ward rhwng 2011 a 2021 yn Nhabl 3. Mae'r wybodaeth hon ar gael ar gyfer pob ward yn Atodiad 2.

Tabl 3: Newid mewn siaradwyr Cymraeg yn Wardiau Abertawe, Cyfrifiad 2011 i 2021

Y cynnydd mwyaf yn ôl %	+ (%)	(Nifer)		Y gostyngiad mwyaf yn ôl	- (%)	(Nifer)
Glandŵr	+34.7	+128		Pen-clawdd	-20.2	-106
Llandeilo Ferwallt	+26.5	+71		Tregŵyr	-14.6	-97
Y Mwmbwls, West Cross	+22.8	+286		Wardiau sirol y gogledd *	-12.1	-589
Penlle'r-gaer	+18.2	+77		Treforys	-11.5	-222
Sgeti	+11.7	+179		Cwmbwrla	-6.2	-32
Gorseinon a Phenyrheol	+4.4	+59		Penderi	-5.4	-46
Y Cocyd, Waunarlwydd	+3.7	+47		Fairwood	-4.9	-14
Y Castell, St Thomas, Y Glannau	+2.7	+43		Mynydd-bach	-4.0	-34

Ffynhonnell: Tablau Cyfrifiad 2011 a 2021, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Sylwer: * Mae 'Wardiau sirol y gogledd' yn cynrychioli swm yr ystadegau ar gyfer wardiau newydd Clydach, Llangyfelach, Pontarddulais a Phontlliw a Thircoed (hen wardiau Clydach, Llangyfelach, Mawr a Phontarddulais).

Newid yn ôl oedran

- Mae cymariaethau uniongyrchol rhwng Cyfrifiadau yn ôl oedran hefyd yn bosib ar lefel awdurdodau lleol. Mae dadansoddiad o newid wedi'i wneud ar gyfer y grwpiau canlynol: pobl 3-4, 5-15, 16-19, 20-44, 45-64, 65-74, 75+ oed, pob oed (3+).
- Er ei bod yn garfan fach, mae nifer y plant ifanc (3-4 oed) yn Abertawe sy'n gallu siarad Cymraeg wedi gostwng rhwng 2011 a 2021, o 770 (14.6% o'r holl bobl 3-4 oed) i 530 (11.0%). Mae hyn yn ostyngiad o 240 o blant neu 31.7%, er bod dirywiad wedi'i gofnodi ym mhob un o'r 22 o ardaloedd yn yr awdurdod (cyfartaledd cyffredinol Cymru: -27.6%).
- Ar gyfer y garfan 5-15 oed (oedran ysgol craidd), mae'r darlun yn fwy sefydlog, gyda chynnydd bach yn y nifer sy'n gallu siarad Cymraeg yn Abertawe, o 7,360 yn 2011 i 7,530 yn 2021 (+170 neu 2.3%). Mae hyn yn fwy calonogol na thueddiadau yng Nghymru gyfan, lle gostyngodd y nifer rhwng 5-15 oed sy'n gallu siarad Cymraeg 11.6% rhwng 2011 a 2021.
- Gyda phobl ifanc 16-19 oed, mae'r duedd yn fwy cadarnhaol, gyda chynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn Abertawe rhwng Cyfrifiadau o 240 neu 12.8%. Ar y llaw arall, gostyngodd y ffigwr hwn ar draws Cymru 11.1%. Cofnodwyd cynnydd canrannol tebyg ar gyfer y grŵp oedran 20-44 yn Abertawe, sef +12.8% (Cymru +2.0%).
- I grwpiau oedran dros 45 oed, mae'r darlun yn Abertawe yn llai calonogol, gyda dirywiad ym mhob carfan a darlun gwaeth na chyfartaledd Cymru. Mae Tabl 4 yn dangos y newidiadau hyn ar draws pob grŵp oedran, a chymariaethau â chyfartaledd Cymru:

Tabl 4: Siaradwyr Cymraeg yn Abertawe yn ôl grŵp oedran, newid - Cyfrifiad 2011-2021

Oed:	3-4	5-15	16-19	20-44	45-64	65-74	75+	**Cyfanswm**
2011: nifer	770	7,360	1,880	6,280	4,520	2,610	2,920	**26,330**
(% o'r grŵp oedran)	(14.6%)	(26.0%)	(14.0%)	(7.7%)	(7.5%)	(11.8%)	(14.1%)	**(11.4%)**
2021: nifer	530	7,530	2,120	7,060	3,990	2,090	2,680	**25,980**
(% o'r grŵp oedran)	(11.0%)	(25.8%)	(17.7%)	(9.2%)	(6.6%)	(8.1%)	(11.6%)	**(11.2%)**
Newid: 2011-21	-240	+170	+240	+780	-530	-520	-240	**-350**
%-y newid	-31.2	+2.3	+12.8	+12.4	-11.7	-19.9	-8.2	**-1.3**
Cymru: %-y newid	*-27.6*	*-11.6*	*-11.1*	*+2.0*	*-0.5*	*+1.8*	*+0.0*	***-4.2***

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021 (ONS) a dadansoddiad Llywodraeth Cymru "Y Gymraeg yng Nghymru, Cyfrifiad 2021".

Ffynonellau ystadegau a gwybodaeth pellach

- Mae Arolwg Cenedlaethol Cymru (NSW), yn darparu ffynhonnell o wybodaeth ystadegol ar wahân ar y Gymraeg. Mae cwmpas y cwestiynau (a ofynnwyd i bobl 16+ oed yn unig) yn wahanol i'r Cyfrifiad gan eu bod yn cynnwys arwyddion o ruglder, amlder ac agweddau eraill ar ddefnydd y Gymraeg. Arolwg ffôn yw GCC ar hyn o bryd yn seiliedig ar sampl lai o ychydig dros 11,000 o bobl yng Nghymru, sy'n cyfyngu ar y cwmpas ar gyfer allbynnau lefel awdurdodau lleol ar gyfer rhai mesurau, gyda chyfyngau hyder uchel mewn eraill.

- Daw'r data diweddaraf ar y Gymraeg o'r arolwg ar gyfer y cyfnod o fis Ebrill 2022 i fis Mawrth 2023, felly'n fwy diweddar na Chyfrifiad 2021. Mae data Arolwg Cenedlaethol Cymru 2022-23 yn dangos bod 11% o bobl Abertawe yn 'gallu siarad Cymraeg' (Cymru 18%), gyda 7% arall yn nodi 'rhywfaint o allu i siarad Cymraeg' (Cymru 16%), tra bod 82% 'ddim yn gallu siarad Cymraeg' (Cymru 66%). Mae 6% o bobl Abertawe yn ystyried eu hunain yn 'rhugl' yn y Gymraeg (yn is na chyfartaledd Cymru o 11%).

  Cyswllt gwe: www.llyw.cymru/arolwg-cenedlaethol-cymru

- Mae Arolwg Defnydd Iaith (ADI) Llywodraeth Cymru'n ceisio gwybod pa mor aml, ble, pryd a chyda phwy y mae siaradwyr Cymraeg yn defnyddio'r Gymraeg, a'u sgiliau a'u defnydd o'r iaith. Cynhaliwyd yr ADI diweddaraf (ar gyfer 2019-20) fel rhan o Arolwg Cenedlaethol Cymru, ar sail debyg i arolwg 2013-15. Fodd bynnag, daeth yr arolwg i ben yn gynt na'r disgwyl oherwydd y pandemig, ac nid yw data awdurdodau lleol ar gael oherwydd maint y samplau.

  Cyswllt gwe: www.llyw.cymru/arolwg-defnydd-iaith

- Ffynhonnell arall ystadegau'r Gymraeg yw Arolwg Poblogaeth Blynyddol (APB) y SYG. Er bod amcangyfrifon yr APB o allu yn y Gymraeg yn fwy aml ac amserol (cânt eu diweddaru'n chwarterol, gan gwmpasu cyfnodau treigl o 12 mis), maent yn uwch nag amcangyfrifon y Cyfrifiad a'r Arolwg Cenedlaethol yn hanesyddol oherwydd gwahaniaethau mewn dulliau casglu data.

- Mae canlyniadau diweddaraf yr APB ar gyfer Abertawe, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Rhagfyr 2023 yn awgrymu bod 47,100 o bobl (19.6% o bobl 3 oed ac yn hŷn) yn gallu siarad Cymraeg. Mae hyn yn parhau i fod yn is na chyfartaledd Cymru o 29.2%, ond (fel ar draws Cymru) mae hyn yn sylweddol uwch na ffigyrau Cyfrifiad 2021, er bod hyn hefyd wedi bod yn wir am gyfrifiadau cynharach a data'r APB.

  Cyswllt gwe: www.llyw.cymru/data-am-y-gymraeg-or-arolwg-blynyddol-or-boblogaeth-2023

- Cyhoeddodd y SYG a LlC gynllun gwaith ar y cyd ym mis Ebrill 2023 yn amlinellu'r gwaith sy'n cael ei wneud i wella dealltwriaeth o'r prif arolwg a'r ffynonellau data gweinyddol a ddefnyddir i gynhyrchu ystadegau am y Gymraeg, ac i ddeall nodweddion pobl a roddodd ymatebion anghyson i'r cwestiynau Cymraeg ar draws y ffynonellau'n well. Mae rhai o ganfyddiadau cychwynnol yr ymchwil hon wedi'u cyhoeddi ers hynny.

Cyswllt gwe:
www.llyw.cymru/cynllun-gwaith-ar-y-cyd-y-swyddfa-ystadegau-gwladol-llywodraeth-cymru-ar-gydlyniad-ystadegau-ar-y-gymraeg

I gael rhagor o wybodaeth am y Gymraeg ac ystadegau demograffig eraill yn Abertawe, cysylltwch â:

Cyngor Abertawe – Gwybodaeth, Ymchwil a SGD
Ebost: ymchwil@abertawe.gov.uk

Uned Cyflwyno Strategol, Gwasanaethau Corfforaethol,
y Ganolfan Ddinesig, Abertawe SA1 3SN.

Atodiad 1: Siaradwyr Cymraeg yn Wardiau Abertawe yn ôl canran a rhif, Cyfrifiad 2021

Wardiau Abertawe wedi'u trefnu yn ôl y % sy'n gallu siarad Cymraeg	Poblogaeth 3+ oed	Yn gallu siarad Cymraeg	%	Methu â siarad Cymraeg	%
Pontarddulais	6,672	1,730	25.9	4,942	74.1
Clydach	8,252	1,657	20.1	6,595	79.9
Pont-lliw a Thir-coed	2,415	468	19.4	1,947	80.6
Llangyfelach	2,609	433	16.6	2,176	83.4
Llwchwr	8,987	1,441	16.0	7,546	84.0
Penlle'r-gaer	3,463	499	14.4	2,964	85.6
Gorseinon a Phenyrheol	10,296	1,395	13.5	8,901	86.5
Llansamlet	14,460	1,916	13.3	12,544	86.7
Mayals	2,523	312	12.4	2,211	87.6
Pen-clawdd	3,479	420	12.1	3,059	87.9
Y Mwmbwls	7,661	914	11.9	6,747	88.1
Uplands	13,799	1,639	11.9	12,160	88.1
Tregŵyr	4,822	569	11.8	4,253	88.2
Sgeti	14,469	1,708	11.8	12,761	88.2
West Cross	5,610	626	11.2	4,984	88.8
Treforys	15,615	1,709	10.9	13,906	89.1
Waunarlwydd	3,265	353	10.8	2,912	89.2
Llandeilo Ferwallt	3,173	339	10.7	2,834	89.3
Pennard	3,076	321	10.4	2,755	89.6
Fairwood	2,724	273	10.0	2,451	90.0
Gŵyr	2,888	276	9.6	2,612	90.4
Y Cocyd	10,079	954	9.5	9,125	90.5
Mynydd-bach	8,692	807	9.3	7,885	90.7
Dyfnant a Chilâ	8,988	774	8.6	8,214	91.4
Bôn-y-maen	7,135	568	8.0	6,567	92.0
Y Glannau	3,554	286	8.0	3,268	92.0
Penderi	10,933	804	7.4	10,129	92.6
St Thomas	6,692	484	7.2	6,208	92.8
Glandŵr	7,047	497	7.1	6,550	92.9
Y Castell	12,861	869	6.8	11,992	93.2
Cwmbwrla	7,297	485	6.6	6,812	93.4
Townhill	8,360	466	5.6	7,894	94.4
Abertawe	**231,889**	**25,986**	**11.2**	**205,903**	**88.8**
Cymru	3,018,172	538,296	17.8	2,479,876	82.2

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021 Tablau TS033, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol. © Hawlfraint y Goron 2022.

Atodiad 2: Newid mewn siaradwyr Cymraeg yn Wardiau Abertawe*, Cyfrifiad 2011 i 2021

Wardiau (unigol neu grŵp) **Wedi'u trefnu yn ôl % y newid mewn siaradwyr Cymraeg**	**Siaradwyr Cymraeg**		**Newid: 2011-21**	**%-y newid: 2011-21**
	2011	**2021**		
Glandŵr	369	497	+128	+34.7
Llandeilo Ferwallt	268	339	+71	+26.5
Y Mwmbwls, West Cross [1]	1,254	1,540	+286	+22.8
Penlle'r-gaer	422	499	+77	+18.2
Sgeti	1,529	1,708	+179	+11.7
Gorseinon a Phenyrheol [2]	1,336	1,395	+59	+4.4
Y Cocyd, Waunarlwydd [1]	1,260	1,307	+47	+3.7
Y Castell, St Thomas, Y Glannau [1]	1,596	1,639	+43	+2.7
Llansamlet	1,914	1,916	+2	+0.1
Uplands	1,638	1,639	+1	+0.1
Llwchwr [2]	1,455	1,441	-14	-1.0
Mayals	317	312	-5	-1.6
Bôn-y-maen	582	568	-14	-2.4
Townhill	478	466	-12	-2.5
Dyfnant a Chilâ [2]	799	774	-25	-3.1
Gŵyr, Pennard [1]	620	597	-23	-3.7
Mynydd-bach	841	807	-34	-4.0
Fairwood	287	273	-14	-4.9
Penderi	850	804	-46	-5.4
Cwmbwrla	517	485	-32	-6.2
Treforys	1,931	1,709	-222	-11.5
Wardiau sirol y gogledd [3]	4,877	4,288	-589	-12.1
Tregŵyr	666	569	-97	-14.6
Pen-clawdd	526	420	-106	-20.2
Abertawe	**26,332**	**25,986**	**-346**	**-1.3**
Cymru	562,016	538,296	-23,720	-4.2

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011 a 2021, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol. © Hawlfraint y Goron.

Nodiadau:

1. Wardiau wedi'u grwpio i alluogi ystadegau cymharol yn dilyn adolygiad ffiniau Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru yn 2022.
2. Mae data wardiau Cyfrifiad 1991 wedi'u grwpio fel y gellir cymharu â'r wardiau newydd.
3. Mae 'wardiau sirol y gogledd' yn cynrychioli swm yr ystadegau ar gyfer wardiau newydd Clydach, Llangyfelach, Pontarddulais a Phontlliw a Thircoed (hen wardiau Clydach, Llangyfelach, Mawr a Phontarddulais).